

Finansdepartementet
Fi2022/02533

Yttrande

Stockholm 2022-11-02

Tullverkets rättsliga befogenheter i en ny tid (SOU 2022:48)

I ett gemensamt yttrande vill Svensk Försäkring och Larmtjänst¹ framföra följande synpunkter på betänkandet Tullverkets rättsliga befogenheter i en ny tid.

Försäkringsbranschen ser positivt på att utredningen har genomfört en gedigen översyn av reglerna om Tullverkets befogenheter i kontrollverksamheten och den brottsbekämpande verksamheten. Den nya lagen är överskådlig, ändamålsenlig och enhetlig.

Det föreslås i betänkandet att det ska framgå av en inledande bestämmelse i den nya lagen att Tullverkets uppdrag bland annat ska bestå av att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet i samband med införsel och utförsel av varor samt att myndigheten ska ingripa vid misstanke om de brott som anges i den nya lagen och därtill utreda och lagföra sådana brott. Vi anser att det är angeläget att Tullverkets uppdrag blir tydligare i den här delen och det är vår förhoppning att det brottsbekämpande arbetet därmed kommer prioriteras ytterligare av såväl regeringen som Tullverket. För att det ska vara möjligt behöver Tullverket tillskjutas ytterligare resurser. Vi noterar dock att utredningen gör bedömningen att förslagen ska hanteras inom ramen för de nuvarande ekonomiska ramarna. Det motsvarar den bedömning som har gjorts i tidigare utredningar av Tullverkets befogenheter. Det tycker vi är ytterst beklagligt och riskerar medföra att Tullverket inte kommer att kunna leva upp till sina åtaganden.

Försäkringsbranschen anser vidare att regeringen och de ansvariga myndigheterna bör vidta fler åtgärder för att förhindra de internationella stöldligornas omfattande verksamhet i Sverige och utförseln av stöldgods. Enligt statistik från Larmtjänst beräknas stöldligorna föra ut stulet gods ur Sverige till ett värde av minst en och en halv miljard kronor årligen. Dessutom försvinner stora mängder oförsäkrat stöldgods, såsom gods från detaljhandeln och byggarbetsplatser, utomlands. I fråga om skadeverkningar får inte heller de kostnader för avbrott i olika

¹ Larmtjänst är ett dotterbolag till Svensk Försäkring som tillhandahåller branschgemensamma tjänster åt främst skadeförsäkringsföretagen i syfte att motverka försäkringsrelaterad brottslighet.

verksamheter och produktion som orsakas av stöldligornas aktivitet glömmas bort. Även om det handlar om uppskattade summor kan man sluta sig till att stöldligornas aktivitet är omfattande. Det gäller även kvantiteten gods som passerar Sveriges gränser till framför allt andra EU-medlemsstater.

Vid den inre gränsen, det vill säga gränsen mot andra EU-medlemsstater, förekommer i dag som huvudregel inte något tullförfarande. Tullverkets kontrollverksamhet där är enligt lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen begränsad till de varor som uttryckligen anges i lagen. Detta motiveras av EU:s grundläggande principer om fri rörlighet för varor och personer. Vi vill i det här sammanhanget dock erinra om att den fria rörligheten inte gäller undantagslös. Kontroller får göras bland annat under förutsättning att de har sin grund i ett godtagbart samhällsintresse, exempelvis hänsynen till allmän ordning och allmän säkerhet. EU:s regelverk begränsar alltså inte medlemsstaternas möjligheter att upprätthålla lag och ordning. Utländska stöldligor har över tid vuxit sig allt starkare och står för omfattande tillgreppsbrottslighet inne i landet. Dessa grupperingar har generellt en stor negativ inverkan på trygghet och tillit i hela samhället.

Att ge Tullverket ökade befogenheter att ingripa mot denna brottslighet är således av största vikt. Vi ser därför mycket positivt på det tilläggsuppdrag som utredningen har fått bestående av bland annat att analysera och ta ställning till om Tullverket bör få utökade möjligheter att göra fler kontroller av utförsel av varor och analysera behovet och möjligheterna att göra utförsel av stöldgods till ett brott enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Försäkringsbranschen är av uppfattningen att den rådande situationen motiverar att även stöldgods bör ingå i uppräknningen av varor i lagen om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen, vilket skulle möjliggöra att Tullverket kan genomföra fler kontroller också vid den inre gränsen.

Avslutningsvis vill försäkringsbranschen framhålla att det, oaktat tilläggsuppdraget, bör finnas utrymme för Tullverket att – i större utsträckning än vad som sker i dag – bistå Polismyndigheten med att bekämpa utländska stöldligor inom ramen för den så kallade indirekta brottsbekämpningen. I betänkandet framhålls när det gäller den indirekta brottsbekämpningen just exemplet att en tulltjänsteman vid en utförselkontroll upptäcker att någon försöker föra ut stöldgods ur landet. Det anges vidare att Tullverket i ett enskilt fall då får hjälpa andra brottsbekämpande myndigheter med särskilda resurser, till exempel sökhundar eller mobil skannerutrustning. Det är försäkringsbranschens uppfattning att det är av yttersta vikt att Tullverket framöver faktiskt lämnar ett sådant bistånd i fler situationer. I dag tillvaratas Tullverkets förmåga i det här sammanhanget tyvärr mycket sällan.

Larmtjänst

Mats Galvenius

Svensk Försäkring

Ronja Wildenstam